

Висновки: таким чином, приймаючи до уваги умови надання та отримання освітніх послуг в період карантинних обмежень, які викликані пандемією COVID-19, використання ТДН дозволяє здобувачам вищої медичної освіти засвоїти навчальну програму з клінічної фармакології в повному обсязі незалежно від місця знаходження здобувача. З метою підвищення якості освіти перевагу, за можливістю, доцільно надавати змішаній формі навчання. Задля підвищення якості оволодіння навчальною дисципліною необхідно регулярно оновлювати електронні навчально-методичні матеріали, в тому числі відео-контент, регулярно підвищувати рівень володіння навичками технологій створення та розробки електронних навчальних матеріалів серед викладацького колективу кафедри.

Література

1. О.О. Павленко. Використання дистанційного навчання в вищих навчальних закладах. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://novyn.kpi.ua/2007-3-2/16_Pavlenko.pdf
2. Міністерство освіти і науки України. Наказ № 406 від 16.03.2020. «**Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19**». [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <http://osvita.ua/legislation/other/71755/>
3. Дистанційна освіта [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/distancziyna/distantciyna.html>.

ОЦІНКА НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНИХ ПРОБЛЕМ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Білоус О.С., Дюдіна І.О., Білоус С.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Вступ. Проблема якості вищої медичної освіти в Україні завжди посідала одне з перших місць у загальнонаціональному рейтингу навіть за непорушених умов життєдіяльності в державі. На черговій хвилі загострення світової пандемії коронавірусу COVID-2019 усім вищим навчальним закладам (у тому числі й медичним) доводиться все більше змінювати загальноприйняті та перевірені часом і досвідом підходи до надання якісної освіти студентам та впроваджувати у навчальний процес сучасні новітні технології та експериментальні програми, що може негативно впливати на якість знань, отриманих студентами в процесі дистанційного навчального процесу, адже значна кількість таких методик і програм тестується вперше саме студентами та викладачами безпосередньо під час навчання.

Мета роботи. Оцінка найбільш важливих і поширених проблем, що виникають у студентів та викладачів вищого навчального закладу медичного профілю під час дистанційного навчання в період карантинних заходів.

Матеріали та методи дослідження. Аналітичні, статистичні, анкетно-опитувальні. Проводилося два види опитування. Опитування викладачів здійснювалось безпосередньо під час прямого спілкування на кафедрі або через програму «Zoom» з використанням карти-анкети на 10 запитань. Було опитано 24 викладачі. Опитування студентів здійснювалось по групах одноразово під час занять через програму «Zoom» в усному режимі також з використанням карти-анкети на 10 запитань. Було опитано 145 студентів академічних груп (2-3 курс навчання). Відповіді опитаних одразу фіксувалися в бланку анкети. Після завершення опитування була проведена статистична обробка даних з допомогою програми «Microsoft Excel 2010». При формуванні анкети використовувались короткі запитання, що були спрямовані на недоліки та проблеми, з якими зіткнулись під час дистанційного навчального процесу обидві сторони, їх думку про ймовірність впливу цих факторів на якість навчання і успішність студентів, здоров'я їх та викладачів, а також можливі варіанти вирішення цих складностей.

Результати дослідження. Після проведення статистичної обробки отриманої від респондентів інформації було встановлено, що робоче місце студентів та викладачів забезпечене необхідною технікою для навчання/викладання (ПК, монітор, навушники з мікрофоном, вебкамера і т.п.) лише у 90 та 95 % відповідно; доступ до швидкісного інтернету (принаймі більше 50 Мбіт/сек) на робочому місці для забезпечення якісного відеозв'язку з викладачем/студентами мають відповідно 97 та 85 %. Було виявлено, що майже 100 % студентів та викладачів довелося освоювати нові комп'ютерні програми та/або платформи для здійснення навчальної/викладацької діяльності. При цьому вищим навчальним закладом професійні тренінги (в т. ч. відео-) щодо роботи з

новим (незнайомим студентам та викладачам) програмним забезпеченням (ПЗ) було проведено в повному обсязі, про що одноставно повідомили майже всі опитувані (96 та 90 % відповідно). Кваліфікована допомога спеціалістів (в т. ч. дистанційна) при виникненні проблем з користуванням ПЗ, що виходять за межі професійної компетенції викладачів та студентів була надана вищим навчальним закладом у 100 % випадків (про це повідомили усі опитані респонденти).

Що стосується можливості дистанційно сприйняти/викласти необхідний матеріал тем з практичним спрямуванням у вигляді практичних навичок (домедична допомога при різних видах уражень, проведення серцево-легеневої реанімації, зупинка кровотечі з допомогою турнікету, накладання тиснучої пов'язки і т.п.), то переважна більшість студентів (97 %) та викладачів (90 %) вважали, що обсяг сприйнятого/викладеного дистанційно такого виду матеріалу становить 60–80 %. Щодо забезпечення дистанційно усіма необхідними для успішного навчання/викладання освітніми матеріалами і студенти, і викладачі майже одноставно (96 та 97 % відповідно) вирішили, що забезпечені такими матеріалами в повному обсязі (100 %).

Без сумнів, у одним із найбільш негативних чинників дистанційного навчання і студенти (85 %), і викладачі (91 %) вважають додаткове навантаження та/або обов'язки у групі/на кафедрі під час навчання/викладання в дистанційному режимі. Також доволі тривожна тенденція оцінки впливу на режим дня, роботи та відпочинку, і, як наслідок, на здоров'я, дистанційного навчання/викладання 63 % студентів та 83 % викладачів як негативного. Серед переважаючих названих причин такого впливу можна виділити: збільшене порівняно з аудиторним розумове та психологічне навантаження, збільшені об'єми виконуваної роботи, ненормований робочий день (що розтягується в залежності від обсягу необхідного для засвоєння матеріалу), знижена фізична активність, брак часу на виконання звичних «розслаблюючих» домашніх занять та інші причини подібного характеру.

На останнє запитання, що найбільш недосконале у теперішньому процесі дистанційного навчання/викладання і що становить першочергову проблему, що потребує негайного вирішення, усі респонденти дали безліч різних відповідей, а також запропонували можливі, на їхню думку, шляхи вирішення цих проблем, що потребує додаткового доопрацювання карти-анкети з метою упорядкування наданих респондентами відповідей і пропозицій.

Висновок. Як показало проведене дослідження, проблема якості вищої медичної освіти в Україні значно загострилася в умовах світової пандемії коронавірусу COVID-2019 та дистанційного навчання. Недостатнє технічне забезпечення робочих місць студентів та викладачів та їх недостатня компетенція у новітніх комп'ютерних технологіях і програмах, неможливість освоїти та навчити «через екран» великий обсяг практичних навичок, необхідний для кожного лікаря, «ламання» звичного для людини режиму дня, роботи та відпочинку вкупі зі збільшеним порівняно з аудиторним навчанням навантаженням як на студентів, так і на викладачів, призводить не лише до погіршення якості медичної освіти майбутніх спеціалістів, а й до розумового та психологічного перевантаження студентів і викладачів – як наслідок – до погіршення стану їх здоров'я.

Виявлені проблеми дистанційного навчання в умовах карантину потребують подальшого ґрунтовного вивчення та поступового їх усунення із навчального процесу вищих навчальних закладів медичного профілю.

Література

1. Калашченко С.І. Домедична допомога як базова складова у формуванні компетентностей фахівців з фізичної терапії та ерготерапії / С.І. Калашченко, А.М. Гринзовський, О.В. Дема, К.Ю. Загороднюк // Журнал Медична освіта – 2018. – № 4 (80). – С. 132–135

2. Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р. № 211. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zapobigannya-poshim110320rennyu-na-teritoriyi-ukrayini-koronavirusu-covid-19>

3. Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19: Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.03.2020 р. № 406. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizacijni-zahodi-dlya-zapobigannya-poshirennyu-koronavirusu-s-ovid-19>

4. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>